

1

Ο κόσμος των πραγματικών σημασιών και των σημασιολογικών δομών αποτελούν τη βάση του συστήματος γλώσσα. Εκφράζουν την ουσία της. Οι δομές αυτές είναι η ίδια η νόηση του κόσμου, όπως αυτός γίνεται αντιληπτός απ' την ολότητα της ανθρώπινης σκέψης του πράττειν και όχι από κάποιο "μερικό" στοιχείο της. Αποτελούν την συνολική κατανόηση του καθολικά υπαρκτού: όχι εκείνου που υπάρχει στο επίπεδο του φαίνεσθαι αλλά σ' αυτό του είναι. Οι πραγματικές σημασιολογικές δομές είναι τα καθολικά στοιχεία της γλώσσας στο σημασιολογικό επίπεδο της, που υπόκεινται σε διεργασίες λεξικοποίησης και παράλληλης συντακτικής διάρθρωσης, ενώ αργότερα με τις παραγωγικές διαδικασίες που ακολουθούν (διάφοροι μετασχηματισμοί, φωνητικές δομές κλπ) φτάνουμε στο επίπεδο της εμφάνισης της γλωσσικής έκφρασης. Η γλώσσα εκφράζει το ΥΠΑΡΚΤΟ και γι' αυτό το λόγο το γλωσσικό αυτό επίπεδο της έκφρασης ορίζεται σαν πραγματικό εμφανισιακό επίπεδο της γλώσσας. Πρόκειται για την βιοματική γλώσσα, όπου η γλωσσική έκφραση είτε σαν νόηση (αντίληψη των πραγμάτων) είτε σαν δράση (επικοινωνία) λειτουργεί υποκειμένη στο ανθρώπινο στοιχείο.

2

Η εξουσιαστική αντίληψη επιβλήθηκε σαν αντίληψη της πραγματικότητας δημιουργώντας μια νέα βάση όπου εμφανίζονται νέες σημασίες και σημασιολογικές δομές, που πηγάζουν από μια πεντακάθαρα μερική πρακτική. Η εισβολή αυτών των ψευδών σημασιών επέφερε αναταραχή στο επίπεδο της ουσίας της γλώσσας, σχηματίζοντας παράλληλα μια ψευδοβάση που χαρακτηρίζεται από ψευδείς σημασιολογικές δομές, από μια ψευδή δηλαδή κατανόηση του κόσμου. Το λεξικό και η συντακτική διάρθρωση μένουν σταθερά. Οι νέες σημασίες λεξικοποιούνται και εντάσσονται στο γενικό Λεξιλόγιο σαν καθολικές λέξεις. Η ένταξη αυτή επιφέρει ένα θεαματικό μετασχηματισμό στη γλώσσα, που ορίζεται από την αλλοίωση του πρωταρχικού υποκειμένου των λέξεων. Πράγματι, το σημασιολογικό υποκειμένο των λέξεων αλλάζει ολότελα. Μένει το παράγωγο, ενώ η παραγωγική δύναμη της γλώσσας τείνει προς εξαφάνιση. Οι παλιές σημασίες μένουν χωρίς αντικείμενο, ενώ οι ήδη υπάρχουσες λέξεις χάνουν την οποιαδήποτε σχέση μαζί τους. Το κυριότερο χαρακτηριστικό αυτού του μετασχηματισμού τμήματος στο σημασιολογικό επίπεδο της γλώσσας είναι η ασάφεια. Η σημασία των λέξεων γίνεται ασαφής και γι' αυτό και πολλαπλή (λόγω των διάφορων σημασιολογικών δομών που εμφανίζονται στη ψευδοβάση), όπου τελικά το αποτέλεσμα αυτής της ασάφειας, που επικρατεί με την εισβολή των ψευδών και μεταφυσικών σημασιών, είναι η ασαφής αντίληψη που επικρατεί για το τι συμβαίνει γύρω μας.

Μετά τον μετασχηματισμό αυτό, που πηγάζει όπως είδαμε από καθάρα εξωγλωσσικούς παράγοντες, φτάνουμε στο τελικό στάδιο, τα

Επιφάνεια της γλωσσικής έκφρασης: δεν πρόκειται για την εμφάνιση της πραγματικής γλωσσικής έκφρασης (καθολική γλώσσα), αλλά για την αποκλειστική εμφάνιση ψευδών, θεαματικών, μεταφυσικών καλύτερα στοιχείων. Η γλώσσα εκφράζει το ΜΗ ΥΠΑΡΚΤΟ, το ΨΕΥΔΕΣ και γι' αυτό το επίπεδο αυτό το ορίζουμε σαν ψευδές και επιφανειακό επίπεδο της γλωσσικής έκφρασης. Η μερικότητα από την οποία πηγάζει αυτή η γλώσσα που χαρακτηρίζεται παραστατική, σε συνδυασμό με την παγκόσμια έκφρασή της, είναι ενδεικτική της υποταγής της ανθρώπινης νόησης και δράσης στη γλώσσα. Τα Επιφάνεια της γλώσσας αποτελούν τελικά την κατ'εξοχήν δύναμη επιβολής του μερικού πάνω στην ολότητα, τον καταψύκτη της κοινωνίας του διαχωρισμού.

3

Η δημιουργική ικανότητα της γλώσσας δεν είναι δύσκολο να νοηθεί, ότι δεν βρίσκεται πια στο συντακτικό της επίπεδο: ορίζεται και από την αναζήτηση της βιοματικής γλώσσας ή ακόμα καλύτερα από την ικανότητα να οριστεί το πρωταρχικό υποκείμενο της λέξης, να βρεθεί δηλαδή ο χώρος των αληθών σημασιών και σημασιολογικών δομών. Η εμφάνιση, όπως βλέπουμε λοιπόν, της γλωσσικής έκφρασης πρέπει να αποτελεί το ζητούμενο κάθε πραγματικά επαναστατικού λόγου, μια και η αληθής γλωσσική έκφραση δεν αποτελεί τίποτα άλλο πέρα από την νόηση της αλήθειας του κόσμου.

Η μελέτη αυτή έχει, όπως έγινε σαφές, ένα καθαρά σημασιολογικό χαρακτήρα. Το αντικείμενο της έρευνας δεν είναι ούτε το μόρφωμα, ούτε η πρόταση, αλλά ούτε και το κείμενο. Είναι μια έρευνα στο επίπεδο της γενικής γλωσσικής έκφρασης (είτε του Υπαρκτού είτε του Μη Υπαρκτού). Αυτό που ενδιαφέρει πλέον δεν είναι η σημασία μιάς πρότασης. Αυτή δεν είναι δυνατόν να πηγάσει από τα λίγα σημασιολογικά στοιχεία που ενέχονται σ' αυτήν, αλλά μόνο από ένα σύστημα γενικότερων σημασιολογικών δομών της γλώσσας. Είναι δυνατόν μία και η αυτή πρόταση όπως λ.χ.

Θάνατος στο Φασισμό

να λειτουργεί εντελώς διαφορετικά, μια και η σημασία της πρότασης είναι πολλαπλή. Όταν η πρόταση αυτή εκφράζεται μέσα από τη διαδικασία του Αντιθεάματος, τότε εκφράζει το πραγματικό εμφανισιακό επίπεδο της γλώσσας (πρόκειται για βιοματική γλώσσα) και λειτουργεί επαναστατικά. Όταν όμως δεν αποτελεί παρά το αποτέλεσμα μετασχηματισμών που ορίζονται σαν ψευδείς, τότε αυτόματα και αυτή η πρόταση δεν έχει καμιά άμεση ισχύ, μια και είναι γλωσσική έκφραση της μεταφυσικής βάσης που κατανοεί το Μη Υπαρκτό. Είναι λογικό ότι μια τέτοια πρόταση, που πηγάζει από μια θεαματική σκέψη, δεν είναι σε θέση να έχει επαναστατική λειτουργία. Ας γίνει κατανοητό, ότι την πρόταση δεν την χαρακτηρίζει αυτονομία στο σημασιολογικό επίπεδο. Η σημασία της καθορίζεται από την σχέση της με τον άπειρο αριθμό των προτάσεων που είναι σε θέση το ίδιο μυαλό να δημιουργήσει, από τη γενικότερη γλωσσική έκφραση δηλαδή, που με τη σειρά

της καθορίζεται από τη Βάση της (είτε αληθής είτε ψευδής), που δεν είναι τίποτα άλλο πέρα από ένα γενικότερο επίπεδο αφηρημένων σημασιών και σημασιολογικών δομών (είτε αληθών είτε ψευδών). Η πολλαπλότητα της σημασίας είναι ενδεικτική της διαχωρισμένης γλώσσας, της γλώσσας της ασάφειας. Δεν αποτελεί παρά στοιχείο που προέκυψε από τη θεαματική κοινωνία και τη διαρκή αναπαραγωγή της. Το ζήτημα είναι όμως ότι η πραγματικότητα είναι μια και καθολική, γι' αυτό κι αυτές τις πολλαπλές ερμηνείες, που τις ορίζουμε σαν μερικές ερμηνείες (αποτελέσματα μερικότητας) οφείλουμε να τις εξεφανίσουμε.

4

Η ΠΛΑΝΗ: Η κυριαρχία του ψεύδους και της αντεστραμμένης πραγματικότητας δεν αποτελεί αποκλειστικό φαινόμενο του παρόντος χρόνου, αλλά φαινόμενο ιστορικό, που εμφανίστηκε παράλληλα με την εμφάνιση της διαχωρισμένης εξουσίας μέσα στις ανθρώπινες κοινωνίες του μόχθου, και κάθε συλλογισμός που πρόκειται να κάνουμε σχετικά με την ιστορία του θα μας οδηγήσει αναγκαστικά σ' ένα συλλογικό σχετικά με την ψευδή πραγματικότητα του κόσμου: την εξουσία.

Σ' όποια ιστορική περίοδο κι αν ανατρέξουμε, Μεσαίωνα, Αναγέννηση, Αστικός Κόσμος, το ψαλίδι του διαχωρισμού δουλεύει ασταμάτητα το πατρών των αντεστραμμένων πραγματικοτήτων του κόσμου, δίνοντας στην κοινωνία, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες κάθε εποχιακής εξουσίας, το κατάλληλο μοντέλο της αρνημένης ζωής: ο σύγχρονος προσκυνητής του εμπορεύματος και της αστικής σκέψης και δράσης είναι το μελαγχολικό πέρασμα της οπλισμένης εμπιστοσύνης του προσκυνητή του Μεσαίωνα, που ταύτιζε την εκπλήρωση της προσωπικής του ιστορικής ζωής με τη συμμετοχή στο παιχνίδι των αφεντάδων γύρω από την πίστη και την αμφισβήτηση της οφειλόμενης πίστης, στην ασωτεία της εκχυδαϊσμένης μέθεξης μπρος στα αλληλοαναιρούμενα είδωλα του θεάματος, στην ασωτεία μιάς μαγευτικής τελετουργίας να απαντήσουν στο τίποτα με το τίποτα — για το τίποτα!

Η ταχυδρομημένη διαθήκη κάθε γενεάς και κάθε ιστορικής περιόδου προς τους νεότερους είχε πάντα σαν αποστολέα και σαν παραλήπτη αυτούς που μόνιμα την συνέτασσαν: τους ιδιοκτήτες της ιστορίας. Κι αυτό που τους απέμενε πάντα αναλλοίωτο για να κληροδοτήσουν σαν την ιστορική τους συνείδηση και τη συσσωρευμένη πραγματικότητα του κόσμου τους δεν ήταν άλλο από τη συσσωρευμένη εμπειρία του πραγματικά αντεστραμμένου κόσμου.

5

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΜΠΑ: Ο ίλιγγος ενός περίπατου στο κενό που εκτελούν οι ακροβάτες κλέβει την παράσταση από τις γήινες πραγματικότητες του τσίρκου και μαθαίνει τους θεατές να βλέπουν και να βιώνουν μ' ένα ανεβοκατέβασμα τον στομαχισμό την ολοκλήρωση του εαυτού τους μέσα στην κίνηση του ειδώλου. Η σύγχρονη τούμπα στον αέρα είναι το θεαματοχτυπημένο πνεύμα του ανθρώπου που υπάρχει σαν σκέψη και σαν δράση εκεί που δεν συμβαίνει τίποτα, εκεί που η αρνημένη σκέψη και δράση του ανθρώπου είναι δυνατόν να υπάρξουν: στην αρνημένη πραγματικότητα που είναι αναγκασμένη να παρασταθεί σαν η πραγματικότητα της άρνησης του πραγματικού, εκεί που η δράση του ατόμου γίνεται η δρά-

ση του αρνημένου εαυτού του. Η εκρηκτική λατρεία του θεάματος άνοιξε στους ανθρώπους το πέρασμα στην πίστη της σύγχρονης ουσίας τους: στο τίποτα, καλλιεργώντας παράλληλα την επιθυμία να κρύψουν την ουσία αυτή κάτω από το ομοίωμα μιάς ξένης ψευδο-ουσίας που δρα στο αρνητικό και να καταφύγουν στην υποκρισία και το σόφισμα. Το θέαμα, η σύγχρονη τούμπα που δεν θέλει να καταλήξει πουθενά αλλού παρά στον ίδιο της τον εαυτό — στην κυκλική δράση μέσα στην πραγματικότητα του κενού — είναι το θαύμα που ξανασυνάντησε τον κόσμο στη γη, όχι σαν θεϊκή αλλά σαν ανθρώπινη οντότητα, και που υπάρχει παντού και πουθενά έχοντας σαν αρχή και τέλος του τον διαχωρισμό, την ψευδοονότητα του κόσμου μέσα στην ονειροϊστορία του. Αναπόσπαστα συνδεδεμένο με το σύγχρονο κράτος — σαν σκέψη και σαν δράση της ανελευθερίας και της διάσπασης μέσα στην κοινωνία — δεν είναι απλά ο μεταφορέας της ψευδοχρήσης, είναι η ίδια η ψευδοχρήση της ζωής, μια κοινωνική σχέση μεταξύ προσώπων διαμέσου των εικόνων.

6

Το ξεπέρασμα του αρχαίου μύθου (σαν περιεχόμενο και όχι σαν μέθοδο ερμηνείας-κυριαρχίας), που λειτούργησε καταλυτικά στην οργάνωση των προϊστορικών κοινωνιών, όσο και της θρησκευτικής πίστης ή λατρείας κατά το Μεσαίωνα και την περίοδο της αναγέννησης, μέσα στη σύγχρονη και ποιοτικά εκσυγχρονισμένη αντεστραμμένη αλήθεια της Πολιτικής Οικονομίας, σαν σκέψη και σαν δράση της αστικής τάξης και του κόσμου που δημιουργεί, ξεγύμνωσε το λησμονημένο ανθρώπινο βίωμα και την αξία χρήσης του από τα βέβηλα ουράνια ομοιώματά του, μεταστρέφοντάς το ξανά κατά ένα σύγχρονο τρόπο. Αποδεικνύοντας — με τη διαχωρισμένη επιστήμη — την ταξική κυριαρχία του διαχωρισμού σαν κυρίαρχη πραγματικότητα του ιστορικού κόσμου, απέδειξε ταυτόχρονα και την πραγματικότητα των κατηγοριών του: την Οικονομία, σαν την οργάνωση της ζωής και την ζωή σαν την οργάνωση της Οικονομίας.

7

Η ξένωση του παραγωγού από το παραγόμενο αγαθό, που εμφανίστηκε αρχικά με τη βιομηχανική επανάσταση στο χώρο της παραγωγής, κυριάρχησε ολοκληρωτικά τη στιγμή που το εμπόρευμα σαν η πουλημένη εργασία, η έκφραση στο αρνητικό της βιομένης αξίας, πέτυχε την ολοκληρωτική κατοχή της κοινωνικής ζωής. Το θέαμα καταλύει έτσι αντικειμενικά αυτό που μπορεί να κάνει η κοινωνία και γίνεται δρα πλέον προοπτικά και παροντικά μέσα απ' αυτή. Η δράση αυτή δεν είναι δικιά του, το βίωμα παύει να είναι ο ευατός του και γίνεται μια αποξενωμένη πραγματικότητα του αρνημένου βιώματος. Εδώ τα πάντα αλλάζουν, αντικειμενοποιούνται. Αυτό που σήμερα σκέφτεται και δρα "πριν από σας και για σας" είναι η αστική σκέψη και δράση. Το πραγματικό έχει την ίδια σχέση με την πραγματικότητα όση κι ο φαλακρός γυμναστής με τον καρδινάλιο του Ρέτζι.

η αθλιότητα της γλώσσας

8

Το θέαμα, που καταλύει αντικειμενικά τη γλώσσα σαν βίωμα (: προϊόν μιάς νόησης που δρα στο αρνητικό των πραγματικοτήτων

του θεάματος), την διατηρεί αναγκαστικά σαν παράσταση, σαν τον μόνο τόπο που "γεννιέται" η γλώσσα. Η πραγματικότητα ξεπροβάλλει έτσι μέσα από τη γλώσσα των παραστάσεων κι η παραστατική γλώσσα είναι η πραγματική. Αυτή η σχέση καθολικού ψεύδους είναι η ουσία και το στήριγμα της υπάρχουσας κοινωνίας. Η γλώσσα του θεάματος είναι η γενική παραλυσία της ζωής, η σκλήρυνση κατά πλάκας του βιώματος μέσα στην ταξική κοινωνία.

9

Τη στιγμή που το βίωμα μετανάστευσε στο χώρο της παράστασης, στο χώρο και το χρόνο του φαντασιακού γίνεσθαι, αντικειμενοποιώντας και πραγματοποιώντας έτσι την ανθρώπινη σκέψη και δράση και μεταμορφώνοντάς την σε εργαλείο στα χέρια των ιδικών της εξουσίας, η κυρίαρχη γλώσσα του εμπορεύματος (παραστατική γλώσσα) πέτυχε την καθολική της κυριαρχία πάνω σε κάθε ανθρώπινο γλωσσικό βίωμα. Πρόκειται για γλώσσα σιωπής. Τόσο η μορφή όσο και το περιεχόμενό της ισοδυναμούν με την απομάκρυνση των ανθρώπων μεταξύ τους και απέναντι στο σύνολο της σκέψης και της δράσης τους που πηγάζει από την αυτόνομη πρακτική τους. Η κυρίαρχη γλώσσα του θεάματος, η παραστατική γλώσσα, έγινε — όπως κάποτε ο θεός των χριστιανών — η αναγκαία μεσολάβηση ανάμεσα σε δύο συνειδήσεις κι ανάμεσα στη συνείδηση και στον εαυτό. Αντί η γλώσσα-θέαμα να αποτελεί μια μερική αντίληψη του φαινομένου γλώσσα, ταυτίστηκε με την ολότητα του φαινομένου. Στην αντεστραμμένη πραγματικότητα του αυτόνομου βίωμα αναπαριστάται στην αρνημένη του μορφή. Πρόκειται για το παραστατικό βίωμα. Αυτό που καθόριζε την παλιά λογική του βιώματος εξαφανίστηκε μπροστά στο ανορθολογικό της νέας φύσης του. Τελικά δεν είναι παράξενο που "ανάμεσα στον έρωτα και τον αυτόνομο σκουπιδοφάγο, η νεολαία όλων των χωρών διάλεξε τον δεύτερο". Το άτομο, σαν σκέψη και σαν δράση, δεν είναι πια ο εαυτός του: η δράση του και η σκέψη του είναι η αναπαράσταση του νεκρού του βλέμματος μέσα στην παράσταση της εξουσίας του θεάματος: το ταξίδι του στη Βηθλεέμ ισοδυναμεί με ένα γεύμα λιγότερο, με την αποταμίευση ενός πεντακοσάρικου, με την ψευδοχρήση της αγορασμένης περιπλάνησης μέσα απ' την παράσταση της γλώσσας.

10

Η γλώσσα είναι ένα σύστημα που υπόκειται στη ζωντανή πραγματικότητα, κι η διαχρονία του συστήματος της παραστατικής γλώσσας συνίσταται (σαν προϊόν) στη διαχρονία της διαχωρισμένης εξουσίας και της άρνησής της. Όπως κάθε συλλογισμός σε σχέση με την ιστορία είναι ένας συλλογισμός σε σχέση με την εξουσία, έτσι και κάθε συγχρονική ή διαχρονική σκέψη πάνω στη γλώσσα είναι μια σκέψη πάνω στην ιστορική και παροντική πραγματικότητα του κόσμου της

εξουσίας: της αντεστραμμένης πραγματικότητας, του θεάματος. Λειτουργήσε μέσα σ' όλες τις θαυματοχτυπημένες και θεαματικές κοινωνίες σαν παράσταση της αρνημένης ζωής: λειτουργώντας με βάση την εικόνα που δημιουργείται όχι από τον παραστατικό λόγο του άμεσου βιώματος (της περιστροφής δηλαδή των ανθρώπων γύρω από τον εαυτό τους), αλλά με βάση το φωτογραφικό υλικό της διαχωρισμένης εξουσίας (το αρνητικό του πραγματικού κόσμου), μετατράπηκε σε όπλο του φαντασιακού κόσμου του θεάματος που περιστρέφεται γύρω από τον άνθρωπο και που η παραστατική γλώσσα μαθαίνει το άτομο να τον βλέπει. Η αφαίρεση του πραγματικού ανθρώπου που γίνεται μέσα από την φαντασιακή αυτή γλώσσα είναι το αποτέλεσμα της αφαίρεσης που κάνει ο κόσμος της εξουσίας στον πραγματικό άνθρωπο ή που ικανοποιεί το ανθρώπινο σύνολο μονάχα στη φαντασία.

11

"Όπως ο παλιός θρησκευτικός φετιχισμός αποχαίνωνε και μετέφερε τους μαγεμένους πιστούς σε ανύπαρκτους εξωγήινους κόσμους," έτσι και ο φετιχισμός της παραστατικής γλώσσας οδηγεί το άτομο σε στιγμές ενός ψευδούς παροξυσμού, όπου το βάσανο και η χαρά δεν είναι παρά η αντιστοιχία ενός αφαιρετικού συναισθήματος προς μια αφηρημένη δραστηριότητα. Η νέα φύση της γλώσσας είναι το αποτέλεσμα του αστικού Λόγου που, μέσα από τη διαρκή αστική πρακτική, επιβλήθηκε σαν Λόγος της πραγματικότητας, λειτουργώντας σαν φίλτρο που μετατρέπει το βιωματικό σε παραστατικό. Είναι μια γλώσσα ξεκομμένη ολότελα από το ανθρώπινο αυτόνομο βίωμα, παρά το ότι η πηγή της βρίσκεται σ' αυτό και η έκφρασή της δεν είναι τίποτα άλλο πέρα από την αντιστροφή του. Η ανθρώπινη φύση (σκέψη και δράση) διαχωρίστηκε από τον εαυτό της και τώρα καλείται να τον αναζητήσει εκ νέου, καλείται να αναζητήσει τον βαθιά αλλοτριωμένο εαυτό της. Ο φαντασιόπληκτος άνθρωπος "θέλει" να είναι το κάτι άλλο, ο αρνημένος εαυτός του σε παράσταση έστω και του ίδιου του του εαυτού! Μέσα σ' όλα αυτά η παραστατική γλώσσα που σε σχέση με την αυτόνομη βιωματική γλώσσα δεν αποτελεί παρά την συστατική άρνηση της δεύτερης σ' όλα τα επίπεδα, εκφράζει από τη μια μεριά την άρνηση της νόησης, την άγνοια, και από την άλλη την άρνηση της επικοινωνίας, τη σιωπή. Η παραστατική γλώσσα είναι ένας σύγχρονος κατασταλακτικός μηχανισμός. Η μόνη αξία χρήσης της είναι η βιαστική χρήση της υποταγής, μια και λειτουργεί αυτόνομα σε σχέση με τα άτομα που τελικά υπόκεινται σ' αυτήν. Ο πλούτος της παραστατικής γλώσσας που δεν μπορεί να προσφερθεί σαν ικανοποίηση με τη χρήση της, αναζητιέται μέσα από την αξία της σαν εμπόρευμα: είναι η κατάληξη στη χρήση του εμπορεύματος που αρκείται στον ίδιο του τον εαυτό. Η παραστατική γλώσσα υπάρχει για να καταναλωθεί. Το περιεχόμενό της είναι αδιάφορο μια και η αλλαγή του δεν δημιουργεί άλλη γλώσσα. Αυτό που έχει σημασία είναι να μείνει παραστατική στη μορφή της. Η αιώνια αναπαραγωγή της, το δια-

κές στροβίλισμα γύρω από τον ίδιο της τον εαυτό είναι ο στόχος. Η ύπαρξή της αυτοσκοπός. Και τελικά εδώ συναντάμε και το μοναδικό μεγαλείο της παραστατικής γλώσσας: τη δύναμή της να αναπαράγεται επ' άπειρον.

12

Η πτώση της αξίας χρήσης του πνεύματος είναι προϋπόθεση για την ύπαρξη της παραστατικής γλώσσας. Και όταν αναφερόμαστε στην αλλοτρίωση εννοούμε την εισβολή της κυρίαρχης σκέψης στα μυαλά όλων, επιζητώντας από αυτά με κάθε τρόπο, ακόμα και βίαιο, την αφομοίωση μαζί της. Η αστική σκέψη επεκτείνεται με στόχο την εγκαθίδρυση αποικιών παντού. Η μητρόπολη γίνεται ισχυρότερη όσο περισσότερες αποικίες διαθέτει. Το πρόβλημα για την συντήρησή της δεν είναι οι διάφορες οικονομικές κρίσεις, όπως συχνά διαλαλείται από τους αστούς, αλλά και από τους διάφορους μικροθεαματικούς επαναστάτες, όσο η ολοένα και μεγαλύτερη σε ποιότητα αλλοτρίωση των ανθρώπων.

13

Ο κόσμος των αξιών δεν αποτελούσε κάποτε παρά το κεντρικό και σημαντικό σημείο αναφοράς της παραστατικής γλώσσας. Κι' αυτό γιατί δεν εκφράζουν τίποτα αλλιώτικο από ένα μερικό συμφέρον, το συμφέρον του ισχυρότερου. Ο κόσμος των αξιών είναι ένας κόσμος θεαματικός γιατί πηγάζει από συγκεκριμένες σχέσεις εξουσίας μέσα σε μια κοινωνία. Γι' αυτό και οι αξίες ποτέ δεν υπήρξαν στη πραγματικότητα παρά μονάχα σαν μια τέλεια μορφή καταστολής. Με την βιομηχανική επανάσταση οι αξίες αυτές μπαίνουν μόνες τους στον τάφο τους, αποδεικνύοντας την ορθότητα της σκέψης του Θρασύμαχου στην Πλατωνική Πολιτεία. Το νέο σημαντικό και κεντρικό σημείο αναφοράς τους σ' όλους τους ανθρώπινους κύκλους ήταν η οικονομία, το κέρδος, οι παραγωγικές σχέσεις κ.α. Πλέον η γλώσσα ορίζει τον άνθρωπο από ηθικό σε οικονομικό. Και όλα αυτά τη στιγμή που η οικονομία και όλα τα συνεπακόλουθά της δεν αποτελούσαν (όπως άλλωστε και οι αξίες) τίποτα άλλο από προϊόντα μιάς συγκεκριμένης σκέψης.

14

Ποτέ ο κόσμος δεν άλλαξε, γιατί μέσα στους ίδιους τους "επαναστατικούς κύκλους" αναπαράγονταν η ίδια μερική λογική. Ποτέ δεν εμφανίστηκε ρήξη με την κυρίαρχη σκέψη (εκτός από σπάνιες εξαιρέσεις που επιβεβαιώνουν τον κανόνα), παρά προσπάθεια μετάλλαξης της. Αυτό το στοιχείο είναι ενδεικτικό της αλλοτριωτικής δύναμης που χαρακτηρίζει την παραστατική γλώσσα. Δεν κατέκτησαν οι άνθρωποι τη γλώσσα γιατί πάντα αλλοτριώνονταν απ' αυτήν. Αλλοτριώνονταν γιατί όριζαν σαν σημαντικό σημείο αναφοράς εκείνο που ήταν σημαντικό για την κυρίαρχη μερικότητα (για εκείνο που ενείχε μέσα του την έννοια του διαχωρισμού) και ποτέ αυτό που ήταν σημαντικό για τις μερικότητες των αυτόνομων ατόμων, για το όλον. Αυτό δείχνει πως αν και η παραστατική γλώσσα έχει σαν προϋπόθεση την αλλοτρίωση των ατόμων από το θέαμα, εντούτοις και η ίδια η διαδικασία του θεάματος δεν είναι δυνατόν να υπάρξει και να κατακτήσει τη ζωή παρά μόνο μέσω της παραστατικής γλώσσας. Παρατηρούμε λοιπόν μια αμφίδρομη σχέση αλληλοεξάρτησης ανάμεσα σε θέαμα και παραστατική γλώσσα, ανταλλαμβανόμεστε πως η καταστροφή του ενός εκ των δύο προϋποθέτει την ταυτόχρονη πτώση και των δύο.

15

Η ολοκληρωτική πραγματικότητα της γλώσσας είναι η γραφή, η τέλεια αυτή έκφραση της αρνημένης πραγματικότητας που μηδενίζει την απορία και παράγει την άρνησή της: μια αλλοτρίωση απόλυτα καθολική. Η γραφή ήταν το όπλο των δυναστειών της αρχαιότητας και των μοναχών του Μεσαίωνα, η οπλισμένη εμπιστοσύνη των μαζών στη διαχωρισμένη εξουσία των αφεντάδων, η απόδειξη της εγκυρότητας του διαχωρισμού. Κατά την περίοδο του 17ου αιώνα εμφανίζεται για πρώτη φορά όχι το φαινόμενο του Διαφωτισμού αλλά το φαινόμενο του Τρόμου που προκάλεσε η μέχρι τα τώρα γαλήνια γραφή για τους αστούς. Δεν επικυρώνει μόνο τον διαχωρισμό σε διευθύνοντες και εκτελεστές, αλλά αφήνει να φανεί κι "ο διχασμός ανάμεσα στους αστούς στοχαστές". Είναι η πρώτη φορά που θα αναζητηθεί μια τεχνητή γλώσσα, ένα γλωσσικό σύστημα* που "δεν μπορεί να θεωρηθεί παρά καθαυτό και για τον εαυτό του", μια *matbesis universalis* (καθολική μάθηση), η διακρίσιμη δηλαδή των αστικών κατηγοριών μέσα από μια γλώσσα όπου οι σκέψεις θα διατυπώνονταν με την μαθηματική ακρίβεια των αριθμών. Και δεν ήταν μόνο ο Καρτέσιος που ονειρεύτηκε και αναζητήσει ένα τέτοιο (ψευδές) γλωσσικό σύστημα. Όλη η σύγχρονη σκέψη, με πρωτοπόρο τον στροκτουραλισμό σαν τον χρυσό οδηγό των συγκεκριμενοποιημένου διαχρονικού ψεύδους και την περιττωματικότητα της εξωσυγκριτικής αλήθειας, χρησιμοποιώντας αυτό που ο Χέγκελ αποκαλούσε "γλώσσα της κολακείας", της έγκυρης απόδειξης και της απόδειξης της εγκυρότητας της εξουσίας, καταλήγουν λέγοντας πως "η πραγματικότητα συνίσταται στο γλωσσικό σύστημα" "...στο γλωσσικό σύστημα-αντικείμενο", στις "λέξεις-πράγματα" και αντλούν ευχαρίστηση από τον εγκωμιασμό της ίδιας τους της πραγματοποίησης. Το μοντέ-

* Σέ παλιότερες εποχές, όπως σ' αυτή των Φαραώ, η γραφή κατεχόταν από τους εξουσιαστές. Ήταν μια κατ'εξοχήν προσωπική γλώσσα, όπου η αλήθεια των γραφομένων εξέφραζε την αλήθεια του προσώπου του εκάστοτε Φαραώ. Αν και η ομιλία ήταν κοινή, εντούτοις οι άνθρωποι δεν είχαν αντιληφθεί τον πραγματικό ιστορικό τους ρόλο. Είχαμε δηλαδή το φαινόμενο της παθητικής αποδοχής των υπηκόων στον δεδομένο ρόλο που τους δόθηκε, την αποδοχή του φαινομένου του διαχωρισμού. Η εξουσία δεν αναγκάζεται να καταφύγει στο γλωσσικό σύστημα μια και η γλώσσα της δεν αμφισβητείται. Κατά την περίοδο του Διαφωτισμού γίνεται η προσπάθεια να ερμηνευτεί ο άνθρωπος σαν κοινωνικό ον. Η γραφή κατέχεται την περίοδο αυτή από τους αστούς και η μέχρι τότε κυρίαρχη γλώσσα της εκκλησίας αμφισβητείται και μαζί της και το κοινωνικο-πολιτικό της σύστημα. Η γλώσσα των αστών όμως ήταν προσωπική και ανεξάρτητη στον βαθμό που δεν ήταν ακόμα ενταγμένη σε ένα κοινωνικο-πολιτικό σύστημα που θα διαδεχόταν αυτό της εκκλησίας. Η γλώσσα αυτή εμφανιζόταν ενιαία στο στο επίπεδο της κριτικής του παραπαιόντος εκκλησιαστικού συστήματος, ο διχασμός όμως ανάμεσα στους αστούς στοχαστές ήταν φυσολογικό να εμφανιστεί στο επίπεδο της πορείας και εξέλιξης του ανθρώπου. Ο κίνδυνος από τον διχασμό αυτόν, σε μια εποχή όπου οι άνθρωποι έχουν αντιληφθεί ότι γράφουν ιστορία είναι εμφανής. Γι' αυτό και το "γλωσσικό σύστημα" που δεν θα διέλυε βέβαια, αλλά θα συνέωνε και θα συγκέντρωνε όλες τις θέσεις των αστών σε μία σκέψη, επικυρώνοντας πάντα τον διαχωρισμό μέσα στην κοινωνία, ήταν η απάντηση της εξουσίας μπροστά στην αμφισβήτησή της.

λο του πράγματος κυριαρχεί και γι' άλλη μια φορά το εμπόρευμα βρίσκει την πραγμάτωσή του, τους ποιητές του". Το γλωσσικό σύστημα δεν είναι παρά το προϊόν της διαχωρισμένης εξουσίας, η αντεστραμμένη πραγματικότητα του πραγματικού, που η γλώσσα αυτού δεν είναι άλλη από την αυτόνομη δράση των μαζών, την ταξική πάλη του προλεταριάτου για την κατάργηση του θεάματος σαν φανταστικής ευτυχίας του κόσμου — κάτι που χρειάζεται για την πραγματική του ευτυχία. Και η προσπάθεια που πρέπει να γίνει για την εγκατάλειψη των φαντασιοπληξιών για την κατάστασή του, είναι η προσπάθεια για την εγκατάλειψη μιάς προσπάθειας που χρειάζεται φαντασιοπληξίες. Μόνο οι πραγματικότητες του επαναστατημένου κόσμου, η πραγματική ζωή, είναι ικανή να δώσει το νόημα στις λέξεις και μόνο η πρακτική του προλεταριάτου μπορεί να το επαληθεύσει.

16

Η παραστατική γλώσσα αυτοκαθορίζεται σαν πλουραλιστική. Μέσα της εκφράζονται θέσεις που στο φαίνεσθαι συγκρούονται μεταξύ τους, ενώ στην πραγματικότητα οι θέσεις αυτές αποτελούν μια ενότητα. Πρόκειται για την φαινομενική-επιφανειακή σύγκρουση του Μεγαθέαματος με το Μικροθέαμα. Το Μεγαθέαμα είναι εκείνη η θεαματική λογική που επικρατεί στις συνειδήσεις και στην πρακτική των περισσότερων. Το Μικροθέαμα από την άλλη μεριά είναι η αντίληψη εκείνη, που χωρίς να έρχεται σε σύγκρουση με την κυρίαρχη σκέψη (όντας δηλαδή κι' αυτή θεαματική), επιδιώκει τη σύγκρουση με το Μεγαθέαμα. Η σύγκρουση Μεγαθέαματος-Μικροθέαματος είναι ψευδής, γιατί η ύπαρξη του ενός προϋποθέτει και την ύπαρξη του άλλου. Το Μεγαθέαμα εκφράζει την επίθεση του θεάματος ενάντια στους ανθρώπους. Το Μικροθέαμα την άμυνά του. Και τα δυο μαζί αποτελούν την ισχύ του. Πρόκειται για έναν πλαστό αγώνα που εκφράζει την θεαματική ικανοποίηση του μη ικανοποιημένου βιώματος. Όλες οι κατεστημένες πολιτικές αντιλήψεις, από τον φασισμό μέχρι τον γκρουπουσκουλιάρικο μαρξισμό έχουν αντιθέσεις μεταξύ τους, κινούμενες όμως πάντα στο ίδιο πλατό, που λέγεται αστική σκέψη. Πίσω από τις αντιθέσεις που εκφράζονται στην παραστατική γλώσσα κρύβεται η αθλιότητα της σαν γλώσσα. Ενώ εμφανίζεται σαν πλουραλιστική στην ουσία δεν είναι παρά ένας φορέας απόλυτης κυριαρχίας του θεάματος πάνω στην ανθρώπινη γλώσσα.

17

Ότι ορίζεται σήμερα σαν επαναστατικό σε σχέση με τις πραγματικότητες της εξουσίας και όχι με την άρνησή της είναι πολύ πιθανό να αποτελεί μια επαναστατική μέθοδο για την ανάρρωσή της, αποκλείεται να είναι όμως μια ανάρρωση της επαναστατικής μεθόδου που ποτέ δεν αρρώστησε. Ο,τιδήποτε κινείται μέσα στη λογική του θεάματος, μέσ' τις αντεστραμμένες πραγματικότητες του κόσμου,

η άρνησή του το περισσότερο που μπορεί να αποτελεί είναι η άρνηση όχι εκείνου που συνίσταται στην άρνηση της κυριαρχίας του θεαματικά υπαρκτού αλλά του υπαρκτού θεάματος.

18

Έχει γίνει πα φανερό σ' όλους ότι το Μικροθέαμα δεν αποτελεί παρά το Δούρειο Ίππο της θεαματικής λογικής μέσα στο επαναστατικό κίνημα. Η μικροθεαματική γλώσσα στον αγώνα της να επιβληθεί στη μεγαθεαματική μένει στα όρια του θεάματος. Κι' αυτό γιατί γεννήθηκε μέσα σ' αυτά. Το πρόταγμα της ψευδώς επαναστατικής μικροθεαματικής γλώσσας δεν επιδιώκει μια αλλαγή, αλλά μια παραλλαγή. Το μεγαλείο της αντικατοπτρίζεται στην πράξη. Τα μικροθεαματικά κατάκτησαν πολλές φορές τα μεγαθέαματα χωρίς να είναι δυνατόν παράλληλα να αλλάζουν τον άθλιο και αλλοτριωτικό τρόπο ζωής των ανθρώπων. Η μπολσεβίκικη ιδεολογία εκφραζόταν απο μια μικροθεαματική γλώσσα. Μια γλώσσα που αν και στη σύγκρουσή της με το Μεγαθέαμα νίκησε, δεν μπόρεσε να εκφράσει τις πραγματικές ανάγκες και επιθυμίες των ανθρώπων. Και γι' αυτό αποκλειστικά ευθύνεται το γεγονός ότι την μπολσεβίκικη γλώσσα δεν την χαρακτήριζε η νήση του πραγματικού. Δεν υπήρχε γνώση του τι σήμαινε ανθρώπινη ζωή. Δεν αναζητήθηκε ούτε για μια στιγμή η ολότητα στην αντίληψη για την πραγματικότητά. Η ψευδής ολότητα του φαίνεσθαι θεωρήθηκε αντίθετα δεδομένη πραγματικότητα. Επικράτησε δηλαδή μια σύγχυση ανάμεσα σ' αυτό που φαίνεται και σ' αυτό που υπάρχει. Το αποτέλεσμα ήταν το κρυφό χαμόγελο της Αστικής Σκέψης πίσω από τα καμαρίνια του κοινωνικού θεάτρου. Ένα χαμόγελο που επιβεβαίωνε τον θρίαμβό της για άλλη μια φορά.

19

Ο κόσμος του θεάματος θα είχε σίγουρα καταρρεύσει από μόνος του αν είχε κατορθώσει να αφανιστεί την άρνησή του σαν σκέψη και σαν δράση, αν είχε πετύχει να ξεκαθαρίσει τους λογαριασμούς του τους "δανειστές" του που φαλήρησαν, αν οι πραγματικότητες τους είχαν κατακτηθεί από το κοινωνικό σύνολο. Πρόκειται για το Βατερλώ του, γαι τον όλεθρο του στρατηλάτη Ναπολέοντα που τον έκανε πασίγνωστο: η διάχυση της εξουσίας θα σήμαινε την πραγμάτωσή της, την πλήρωση (ολοκλήρωση) μέσ' στην ολότητά της, την εξαφάνισή της σαν φαινόμενο διαχωρισμού.

Αν μπορούμε να μιλάμε για καθήκον της επαναστατικής γλώσσας του αντιθέαματος, του προλεταριάτου — σαν τάξη που συνειδητοποίησε τον αρνημένο εαυτό της —, τότε αυτό δεν είναι άλλο από την αποκατάσταση της αλήθειας τούτου του κόσμου, την άρνηση όχι του υπαρκτού θεάματος, αλλά του θεαματικά υπαρκτού!

Το σχέδιο που συνίσταται στο πρώτο είναι το σχέδιο του Μικροθεάματος, της εγωιστικής αντίληψης του παραγκωνισμένου αδελφού. Το αντίθετό του είναι το Αντιθέαμα, που στοχεύει στην καταγγελία των αντιθέσεων του θεάματος σαν την ενότητα της αθλιότητάς του. Οι γλώσσες τους είναι διαμετρικά αντίθετες: η μία αντιπροσωπεύει την αστική κοσμοθεώρηση, η άλλη την προλεταριακή!

η γλώσσα του βιώματος

20

Η γλώσσα μπορεί να οριστεί μόνο σαν το αποτέλεσμα της διαδικασίας που συνίσταται στη διαλεκτική σχέση ανάμεσα στον κόσμο της εξουσίας, της αστικής σκέψης και δράσης που διεκδικεί τη γενική επικράτηση στο όνομα των γενικών δικαιωμάτων της κοινωνίας — πετυχαίνοντας έντεχνα την παρουσίαση των ιδιαίτερων πραγματικοτήτων της (την αντιστροφή του κοινωνικά πραγματικού) σαν τη γενική πραγματικότητα του κόσμου —, κι ανάμεσα στον κόσμο του αντιθέαματος, το προλεταριάτο σαν σκέψη και σαν δράση, που έχοντας συνείδηση του αρνημένου εαυτού του σαν τις αρνημένες πραγματικότητες του κόσμου, περνάει στη σφαίρα της αυτονομημένης (αντιθεαματικής) πρακτικής συνθέτοντας μέσα από το βιωμένο του Λόγο τη θεωρία όχι της ανατροπής του θεάματος, αλλά της εξόντωσής του. Το θέαμα είναι μια δράση που πρέπει να τερματιστεί. Πρόκειται για έναν αγώνα σώμα με σώμα όπου οι λέξεις μία μία ανακτούν το νόημά τους και μέσα στην ταξική πάλη συνθέτουν τη βιωματική γραμματική της επαναστατικής γλώσσας. Σ' όλη την πορεία του ιστορικού γίνεσθαι η εξουσία ενείχε την άρνησή της, όπως κι η γλώσσα τη δικιά της. Η καθολική (ή μερική) επικράτηση της γλώσσας του θαύματος και του θεάματος ήταν κι η καθολική (ή μερική) επικράτηση της άρνησής της: ήταν η διάθεση της εξουσίας που γεννούσε την εξουσία της διάθεσης για την εξόντωσή της.

Και εδώ συνίσταται το πρόβλημα του σύγχρονου επαναστατικού κινήματος: Αν σήμερα η αστική τάξη ήταν μια ολοφάνερη τάξη καταπίεσης, τότε μια άλλη τάξη, αντίστροφα, θα 'ταν ολοφάνερα η τάξη της κατ'εξοχήν απελευθέρωσης, ή αν θέλουμε να το αποδώσουμε διαφορετικά, αν ήταν σαφές σε τι συνίσταται η αστική σκέψη και δράση, θα 'ταν σαφές και ποιά αντίρροπη δύναμη σαν σκέψη και σαν δράση θα 'ρχόταν να την αρνηθεί. Η σύγκριση που επικρατεί μέσα στα ατοικιοκρατικοποιημένα, γραφειοκρατικοποιημένα ανθρώπινα πνεύματα είναι η σύγκριση που επιβάλλει η αστική τάξη γύρω από τις πραγματικότητές της. Είναι η σύγκριση όχι γύρω από το αντικείμενό τους, αλλά γύρω από τα προβλήματά τους, αυτό που αποκαλεί αμαρτήματα του σύγχρονου κόσμου και παρουσιάζει σαν αμαρτήματα των πραγματικοτήτων του. Μέσα σ' αυτό το ερμηνευτικό πλαίσιο κινείται κι ο κόσμος της θέσης και της αντίθεσης, της διάγνωσης του ανύπαρκτου.

21

Η αντίθεση ανάμεσα στο λογικό και το παράλογο εκφράζει έναν νέο πλαστό διαχωρισμό που εμφανίστηκε από την προσπάθεια που

έκανε η κοινωνία του θεάματος να εξοντώσει το καθολικά υπαρκτό, το πραγματικό. Ορθός Λόγος και παράνοια αποτελούν σαφώς ψευδείς κατηγορίες μια και ορίζονται από την σκέψη μιάς κυρίαρχης μερικότητας και από την αντίληψη του διαχωρισμού. Η βιωματική γλώσσα που εκφράζει την ολότητα δεν είναι δυνατόν παρά να ξεπηδήσει από το ολικό πραγματικό. Η αναζήτηση του πραγματικά υπαρκτού πρέπει λοιπόν να αποτελέσει την διαλεκτική σύνθεση όλων των στοιχείων της γλώσσας, είτε είναι αυτά ορθολογικά είτε παράλογα για την λογική. Πρόκειται για την αναζήτηση της ενότητας στη γλώσσα. Κατά συνέπεια και το Σημαντικό αποκτά μια νέα βαρύτητα, μια και εμφανίζεται εδώ σαν ένα στοιχείο καθολικό, δεδομένου ότι η εξάρτησή του από μια κυρίαρχη μερικότητα εξαφανίζεται. Το σημαντικό αποτελεί πλέον το βασικό στοιχείο προσδιορισμού σ' όλα τα επίπεδα της διεξοδικής έρευνας που πρέπει να κάνουμε, και η σοβαρή επανεξέταση όλων των στοιχείων σαν τέτοιων ορίζεται σαν ο μόνος τρόπος για την οριστική παύση της παθητικής αποδοχής της σύγκρισης.

Πιο πάνω στην αναφορά που έγινε για την παραστατική γλώσσα και τις πλαστές κατηγορίες της που δημιουργήθηκαν από την αστική πρακτική ειπώθηκε πως επιβλήθηκε σαν γλώσσα της πραγματικότητας. Στον αντίποδά της βρίσκεται η ίδια η γλώσσα της πραγματικότητας, η βιωματική γλώσσα. Σαν τέτοια δεν νοείται η γλώσσα εκείνη που πηγάζει από το καθημερινό βίωμα, αλλά εκείνη που ορίζει το αυτόνομο βίωμα. Η γλώσσα αυτή είναι η νόηση του πραγματικού, ή μ' άλλα λόγια η πραγματική νόηση. Το υποκείμενό της είναι η ολική αντίληψη για τη ζωή, μια και δεν εκφράζει το συμφέρον μιάς κυρίαρχης μερικότητας. Είναι η γλώσσα που εκφράζει τα πάντα δεδομένου ότι πηγάζει από τις μερικότητες των αυτόνομων ατόμων, μ' αποτέλεσμα να ορίζεται σαν γλώσσα καθολική, αυτόνομη.

22

Η βιωματική γλώσσα δεν είναι δυνατόν να πηγάζει από την παραστατική γιατί απλούστατα αποτελεί την ίδια την πηγή της. Αναζητώντας την πραγματική γλώσσα δεν θα 'πρεπε να οδηγηθούμε στην αντιστροφή της αντεστραμμένης πραγματικότητας, γιατί αυτή δεν είναι παρά μια θεαματική άρνησή της, που θα είχε σαν αποτέλεσμα την αναπαραγωγή της. Μόνο αν αρνηθούμε την παραστατική γλώσσα στη μορφή της, θα καταφέρουμε να αποφύγουμε τις παγίδες του μικροθεαματισμού και θα φτάσουμε σ' αυτό που ζητάμε. Η βιωματική γλώσσα δεν είναι μια γλώσσα που δεν υπάρχει και που πρέπει να δημιουργηθεί. Αποτελεί τη γλώσσα εκείνη που αργότερα με τους μετασχηματισμούς της αστικής σκέψης κατέληξε στην επιφανειακή δομή σαν παραστατική γλώσσα. Είναι μια γλώσσα που υπάρχει αλλά δεν εκφράζεται ή καλύτερα εκφράζεται αντεστραμμένα. Χαρακτηρίζεται οντολογικά από μια προκλητικότητα λόγω της γενικής αμφισβήτησης των δεδομένων που την ορίζει. Πρόκειται για μια πρόκληση ανάμεσα στην ολότητα και τον διαχωρισμό, ανάμεσα στο φάνεσθαι και το είναι, ανάμεσα στην παθητική αποδοχή και την διαρκή ενεργητική αμφισβήτηση. Η επαναστατική της φύση έχει να κάνει με το ότι αντιτίθεται στην παραστατική γλώσσα και επιζητά την εξόντωσή της, μια και δεν είναι γλώσσα ουσίας αλλά ψεύδους. Η ύπαρξη μιάς παραστατικής γλώσσας καθορίζει δηλαδή την επαναστατική υφή της βιωματικής γλώσσας. Αυτό γίνεται σαφές, γιατί η γλώσσα του αυτόνομου βιώματος αποτελεί μια κεκαλυμμένη πραγματικότητα, με αποτέλεσμα η

οποιαδήποτε κίνηση που γίνεται για την αποκάλυψή της να ορίζεται σαν κίνηση ρήξης με το θέαμα.

23

Η βιοματική γλώσσα εκφράζεται σήμερα μέσα από το Αντιθέαμα, τη διαδικασία εκείνη που αρνείται κάθε θεαματική πρακτική, σκέψη και δράση, με στόχο την Αποκάλυψη της ανθρώπινης Ζωής. Αποτελεί έναν τρόπο πάλης που δεν αναπαράγεται επ'άπειρον, αλλά που παράγεται όσο κυριαρχεί το θέαμα, κάτι που σημαίνει ότι η κατάργηση του θεάματος θα σημάνει αυτόματα και την κατάργηση κάθε αντιθεαματικής πρακτικής. Κι' αυτό γιατί η βιοματική γλώσσα νοείται σαν αντιθεαματική γλώσσα όχι μόνο γιατί αποκαλύπτει την πραγματικότητα και την ανθρώπινη φύση και πρακτική, αλλά και γιατί καλεί τα άτομα που έχασαν τον εαυτό τους μέσα στις αλλοτριωτικές διαδικασίες του θεάματος να επαναπροσδιοριστούν σαν άτομα αλλά και να πολεμήσουν το θέαμα που λειτουργεί εξολοθρευτικά για τους ανθρώπους δημιουργώντας μέσα τους μια ασυνείδητη ορμή αυτοκαταστροφής. Η παραστατική γλώσσα νοεί σαν πραγματικότητα την άρνηση του ανθρώπου να ζει αυτόνομα, νοεί τον θάνατό του, την ανυπαρξία του. Οι μίξερτοι άνθρωποι κύκλοι αυτής της γλώσσας δεν καρτερούν μες στην ασημαντότητά τους (που τελικά κι' αυτή η ασημαντότητα δεν αποτελεί τίποτα άλλο πέρα από ένα ακόμη στοιχείο συνειδητού διαχωρισμού) τον θάνατο, τον επιζητούν. Η ζωή τους εκμηδενίστηκε μια και μεταμορφώθηκε σε αγωνία μη χάσουν το 8ο επεισόδιο του Τζων Αυλακιώτη, καθώς και τον διαγωνισμό της Γιουροβίζιον, μήπως δεν βρουν καμιά αξιοπρεπή δουλειά, μήπως δεν κάνουν οικογένεια, μήπως πράξουν κάτι το ανεπίτρεπτο, μήπως... Μια τόσο γελοία και ισοπεδωτική αντίληψη για τη ζωή είναι λογικό να οδηγήσει πολλούς στην άβυσσο του υπαρξισμού, της φιλοσοφίας της κενότητας του θεάματος. Ο άνθρωπος στερημένος από τη γλώσσα του έμεινε στη σιωπή, τη μόνη πραγματικότητα που παρήγαγε η παραστατική γλώσσα.

24

Σ' αντίθεση όμως μ' όλα αυτά ο αντιθεαματικός βιοματικός λόγος έρχεται να δώσει μια νέα ερμηνεία των πραγμάτων. Η ουσία του είναι η ανθρώπινη ορμή για αυτοσυντήρηση. Ο άνθρωπος που νοεί τον κόσμο βιοματικά αντιτάσσεται στην εκφρασμένη αντιδραστική συντήρηση

της κοινωνίας, αντιπαρατάσσοντας τη δικιά του αυτοσυντήρηση. Η βιοματική γλώσσα εκφράζει μια επιθυμία για ζωή, αν όχι την ίδια τη ζωή και τις επιθυμίες της. Παρουσιάζει τις πραγματικές ανάγκες και επιθυμίες και αντιπαρατίθεται στις πλαστές του θεάματος. Με λίγα λόγια στοχεύει στη διεύρυνση της ζωής, στην απελευθέρωση της δυναμικής για τη ζωή.

25

Η βιοματική γλώσσα δεν χωράει μέσα της καμιά ιδεολογία, γιατί "η ιδεολογία δεν είναι παρά η διαχωρισμένη εξουσία των ιδεών και οι ιδέες της διαχωρισμένης εξουσίας". Γι' αυτό και δεν ενέχει φαινομενικές αντιθέσεις μια και νοεί την πραγματικότητα όπως είναι και όχι όπως φαίνεται. Την χαρακτηρίζει μια ολότητα σε όλα τα επίπεδα, μια και δεν εκφράζει παρά την ενότητα του βιώματος και την αντίθεσή του προς το θέαμα. Η βιοματική γλώσσα είναι μια γλώσσα αυτόνομης δημιουργίας. Σ' αντίθεση με την παραστατική όπου η επικοινωνία είναι μια εκ των προτέρων σκηνοθετημένη συζήτηση, εδώ αποτελεί το στερεό θεμέλιο για μια αυτόνομη συνεργασία. Μια συνεργασία που υπάρχει γιατί το επιδιώκουν οι πρακτικές των συνεργαζόμενων αυτόνομων ατόμων κι όχι γιατί το επιθυμεί η αστική πρακτική. Γίνεται σαφές πως τη γλώσσα αυτή την χρησιμοποιούν "οι άνθρωποι όταν αποφασίσουν να γράψουν μόνοι τους την ιστορία". Είναι η γλώσσα που αποκαλύπτει την πραγματική συνείδηση της ιστορίας, την ιστορία της συνείδησης.

26

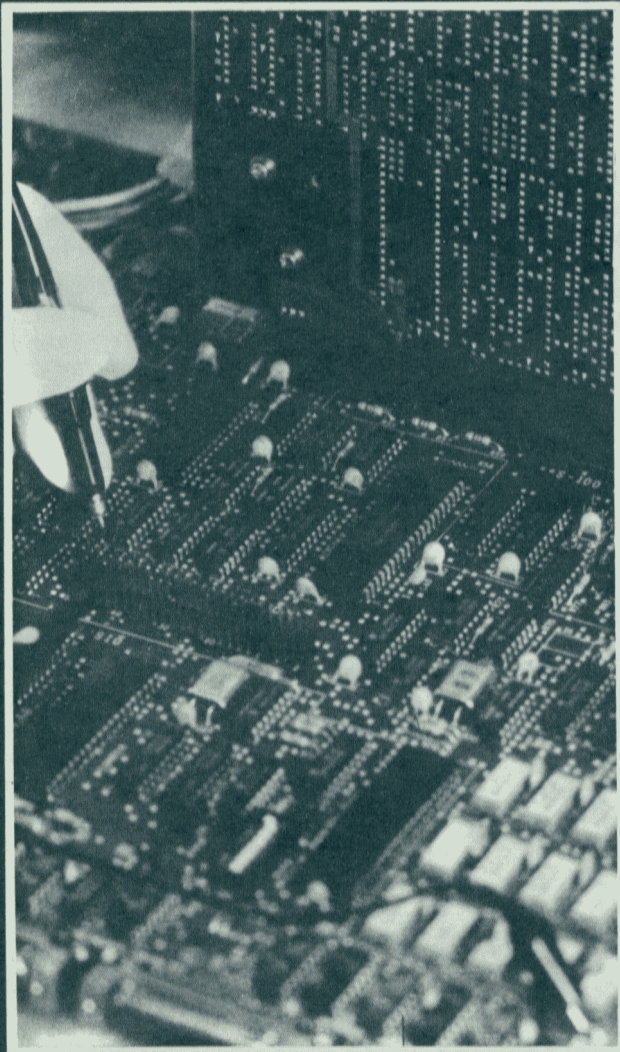
Αυτό που πρέπει όμως να καταστεί σαφές είναι πως τη βιοματική γλώσσα δεν μπορούμε να την κατακτήσουμε άπαξ. Απατείται μια διαρκής διαλεκτική αντιμετώπιση των πραγμάτων, πρέπει να είναι το αποτέλεσμα μιάς συνεχούς θεωρητικής επεξεργασίας, πρέπει να θέτει συνέχεια θέμα εξουσίας, πρέπει να αμφισβητεί συνέχεια κάθε γιατί, και κάθε διότι!.

27

Η ανακάλυψη της πραγματικότητας αντιστοιχεί απόλυτα στην ανακάλυψη της γλώσσας που την νοεί, κι η σύλληψη όλου του μεγαλείου της ξεδιπλώνεται μέσα από την καθημερινή πραγματόσή της.

**ΙΑΠΩΝΙΑ:
Ο ΕΛΕΓΧΟΣ
ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ
ΜΙΚΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ**

του Eichi Itoh

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα σήμερα του καπιταλιστικού συστήματος παγκόσμια, είναι η αναδιάρθρωση της άμεσης και έμμεσης παραγωγικής διαδικασίας. Στη κρίση της δεκαετίας του '30 οι καπιταλιστές απάντησαν με την εφαρμογή του Ταηλορισμού και μεταπολεμικά του Φορντισμού. Ειδικότερα στον λεγόμενο δυτικό κόσμο η εφαρμογή των ανωτέρων συστημάτων οργάνωσης της εργασίας και της παραγωγικής διαδικασίας σε συνδυασμό με το λεγόμενο "κράτος πρόνοιας" έφερε την οικονομική ανάπτυξη κύρια της δεκαετίας του '50 αλλά και αυτής του '60. Όμως έφερε και την αντίδραση των προλετάρων που είδαν τις εργασιακές σχέσεις να επεκτείνονται σ'ολόκληρο το φάσμα της ζωής τους, βρέθηκαν δηλαδή περικυκλωμένοι και εγκλωβισμένοι σ'αυτό που ονομάστηκε "διάχυτο εργοστάσιο". Η κρίση της δεκαετίας του '70 που συνεχίζεται μέχρι σήμερα πρέπει να ερμηνευτεί σαν μια κρίση στην ικανότητα των αφεντικών να εκμεταλλεύονται τους προλετάρους. Το ξεπέρασμα δε αυτής της κρίσης πιστεύουμε πως περνάει από μια ουσιαστική αλλαγή τόσο στις παραγωγικές σχέσεις αλλά και στις ευρύτερες σχέσεις εξουσίας γενικότερα. Όσον αφορά λοιπόν τις πρώτες η λύση φαίνεται να έρχεται από την Ιαπωνία με το σύστημα των μικρών ομάδων που εφαρμόζεται εκεί ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '60. Στην κατανόηση αυτού του τεράστιου ζητήματος σκοπεύει η παρουσίαση του άρθρου "Ο έλεγχος στην εργασία μέσω των μικρών ομάδων" του *E. Itoh*, το υστερόγραφο του *M. Glabermann* στο άρθρο αυτό, και τα αποσπάσματα από το άρθρο της *J. Walsh* "αλλαγές στην αλυσίδα παραγωγής". Τα δύο πρώτα δημοσιεύτηκαν στο αμερικάνικο περιοδικό *RADICAL AMERICA*, ενώ το τρίτο στην επίσης αμερικάνικη εφημερίδα *In These Times*, 17-23 Απρίλη 1985. Νομίζουμε ότι ο αναγνώστης μπορεί να πάρει μια συνοπτική εικόνα όχι μόνο για το τι συμβαίνει στην Ιαπωνία, καπιταλιστική κοινωνία που γι'αυτήν οι πληροφορίες μας είναι ελάχιστες, αλλά και για τις τελευταίες εξελίξεις στην πιο εξελιγμένη καπιταλιστική κοινωνία, τις Ε.Π.Α. Και μερικές πληροφορίες για τους αρθρογράφους: Ο *Eichi Itoh* είναι ταχυδρομικός υπάλληλος στην Ιαπωνία και συμμετέχει στην έκδοση του αγγλόφωνου περιοδικού *Rank and File* (παρακάτω η πλήρης διεύθυνσή του) ενώ ο *Martin Glabermann* μετέχει της εκδοτικής ομάδας του *Radical America*, δουλεύει για χρόνια στην αυτοκινητοβιομηχανία του Ντητρόιτ. Είναι επίσης εκδότης ενός μηνιαίου δελτίου με εργατικά ζητήματα, του *Speaking Out*. Οι διευθύνσεις είναι: *clo Rank and File, Zentei Tokyo!Omori Branch, 3-9-13 Sanno, Otaku, Tokyo Japan. Radical America, P.O.Box 15365, Detroit MI 48215 USA.*

Την μετάφραση του κειμένου έκανε ο Π.Καλαμαράς

Οι φωτογραφίες αναδημοσιεύονται από ένα ειδικό τεύχος του γερμανικού περιοδικού STERN No 40.

Η "επιστημονική διοίκηση των επιχειρήσεων" ήταν η αρχή για την αναδιοργάνωση του χώρου δουλειάς. Ο Φρέντερικ Ταηλορ συνιστούσε αυτή τη διοίκηση στη βάση τριών αρχών: (1) την επιλογή του άριστου προσώπου για τη δουλειά, (2) την εκπαίδευσή του πάνω στις πιο αποτελεσματικές μεθόδους και τις πιο οικονομικές κινήσεις για να μπορεί να τον προσλάβει, (3) να δοθούν κίνητρα με τη μορφή υψηλότερων μισθών στους καλύτερους εργάτες. Οι εργάτες αντιλήφθηκαν το νόημα της "επιστημονικής διοίκησης;" και βρήκαν τρόπους να αντισταθούν στις αλλαγές που τόσο μεγάλη πίεση ασκούσαν στις ζωές τους. Μακροπρόθεσμα έχασαν τον αγώνα τους για έλεγχο πάνω στην εργασιακή διαδικασία, αλλά παρόλα αυτά δεν ελέγχθησαν ψυχικά. Αντίθετα, η διοίκηση επιχειρήσεων, σταμάτησε κάθε συμμετοχή των εργατών στο σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων. "Κάθε δυνατή εγκεφαλική εργασία πρέπει να μετακινήθει από το εργοτάξιο και να επικεντρωθεί στο τμήμα σχεδιασμού". (Ταηλορ)

Ήταν φυσικό κάτω από την "επιστημονική διοίκηση" οι εργαζόμενοι να αδιαφορούν για την ποιότητα της δουλειάς που έκαναν. Η εργασία γινόταν εξαιρετικά μονότονη. Αυτό ήταν που αποκάλεσαν η "αλλοτρίωση της εργασίας". Αρχικά η διεύθυνση προσπάθησε να παρακάμψει το πρόβλημα με το καλό ή με το κακό. Οι εργαζόμενοι αυτοοργανώθηκαν και αμύνθηκαν ενάντια σε κάτι τέτοιο. Οι βιομήχανοι άλλαξαν λίγο το περιεχόμενο, και άρχισαν να διδάσκουν τους υπαλλήλους τους πως δεν υπάρχει αλλοτρίωση στην εργασία γιατί οι εργαζόμενοι αποτελούν μέρος της διοίκησης. Οι εργαζόμενοι χωρίστηκαν σε μικρές ομάδες και τους δόθηκε μια ψευδοδιεύθυνση σαν άλλοθι για να δουλεύουν περισσότερο. Τώρα, η διεύθυνση προσπαθεί να ξεπεράσει

την αλλοτρίωση της εργασίας με την πλήση εγκεφάλου.

Θεωρητικά το σύστημα ελέγχου της εργασίας μέσα από μικρές ομάδες δεν βασίζεται στη δουλειά του Τάιηλορ, των Φράνκ και Λίλιαν Γκίλμπερθ και του Χένρυ Φόρντ, αλλά εκείνη των Έλτον Μάγιο και Αϊμπαχαμ Μάσλοου. Ο πυρήνας των τελευταίων θεωριών είναι: (1) Πρέπει να απορριφθεί η ατομικιστική άποψη της κοινωνίας που θεωρεί τον εργάτη σαν μια απομονωμένη μονάδα· η δουλειά είναι μια συλλογική δραστηριότητα. (2) Οι ανεπίσημες ομάδες μέσα στο χώρο δουλειάς ασκούν ισχυρούς κοινωνικούς ελέγχους πάνω στις συνήθειες της εργασίας και στην συμπεριφορά του κάθε εργαζόμενου. (3) Υπάρχει κάτι πολύ πιο σημαντικό από το ωράριο, τους μισθούς ή τις φυσικές συνθήκες εργασίας· η ανάγκη για αναγνώριση, ασφάλεια και αίσθημα ιδιοκτησίας είναι πιο σημαντικά στη διαμόρφωση του ηθικού και της παραγωγικότητας των εργαζομένων. (4) Παραπέρα είναι απαραίτητο να συνδεθούν οι ανεπίσημες ομάδες με τον αντικειμενικό στόχο της επιχείρησης, την αύξηση δηλαδή της παραγωγικότητας. Αυτή η θεωρία μοιάζει πιο ανθρώπινη από εκείνη στους "Μοντέρνους Καιρούς", αλλά η πραγματοποίησή της οδηγεί στην υπερ-ελεγχόμενη κοινωνία.

Σ' αυτά που ακολουθούν, εξετάζουμε τρεις διαφορετικούς χώρους δουλειάς για να κατανοήσουμε τη χρήση των μικρών ομάδων στη γαπωνέζικη βιομηχανία.

μιλά μια εργάτρια της Ματσουσίτα

Συναντήσαμε μια εργάτρια που δουλεύει στο τμήμα ραδιοφωνίας της ηλεκτρικής εταιρίας Ματσουσίτα. Είναι 22 χρόνων και δουλεύει στην εταιρία για 7 χρόνια. Παρακολουθούμε το καθημερινό της πρόγραμμα.

8 το πρωί ξεκινά η δουλειά της.

Αυτή και οι συνάδελφοί της μαζεύονται γύρω από τον αρχηγό της ομάδας τους. Κάθε εργαζόμενος στην Ματσουσίτα ανήκει σε μια ομάδα 20 ή 30 ατόμων. Η δουλειά της επικεντρώνεται σ' αυτή την ομάδα. Οι εργάτες αρχίζουν να τραγουδούν το τραγούδι της εταιρίας και μετά απαγγέλουν τον κώδικα της δουλειάς τους. Αυτός ο κώδικας αποτελείται από τις βασικές αρχές εργασίας, την πίστη των υπαλλήλων και τις επτά πνευματικές αξίες. Μετά την απαγγελία ζητείται από ένα εργαζόμενο να βγάλει μια δεκάλεπτη ομιλία στην ομάδα του. Αυτό λέγεται *Shokan* (γνώμη). Το θέμα είναι ελεύθερο. Ο βασικός στόχος είναι η βελτίωση της ικανότητας να πείθεις τους άλλους. Ένα μέλος της ομάδας βγάζει *shokan* κάθε πρωί, και μ' αυτό το τρόπο κάθε μέλος πρέπει να μιλήσει στην ομάδα του τουλάχιστον μια φορά το χρόνο. Σήμερα ο ομιλητής αναφέρθηκε στη σχέση ανάμεσα στις αξίες της επιχείρησης και της γαπωνέζικης κοινωνίας.

8.15: Αυτή και οι συνάδελφοί της αρχίζουν την καθημερινή δουλειά τους. "Στην αλυσίδα δουλεύουμε με μεγάλη ένταση", λέει. "Βέβαια οι άνθρωποι διαφέρουν μεταξύ τους. Άλλος μπορεί να δουλεύει με υψηλό ρυθμό ταχύτητας άλλος όχι, αλλά ο αρχηγός της ομάδας πάντα προσέχει να προωθείται η αποδοτικότητα. Έρχεται κάτω να βοηθήσει ή να δώσει οδηγίες στους μη αποδοτικούς εργάτες. Στα 3 χρόνια που δουλεύουμε για την εταιρία, είμασταν τοποθετημένοι στο σύστημα μισθών βάσει της αρχαιότητας. Μετά από τρία χρόνια αυτόματα καταταγήκαμε στο επίπεδο μισθών Α-2. Ήμουν αποδοτική εργάτρια και έτσι σύντομα πήγα στο επίπεδο Α-3. Όταν φτάσω στο Α-4 μπορώ να δώσω εξετάσεις για ομαδάρχη. Ο ομαδάρχης δεν δουλεύει δίπλα μας. Η δουλειά του είναι να σκέφτεται πώς η ομάδα του μπορεί να αυξήσει την παραγωγικότητα."

Η εργάσιμη μέρα της συνεχίζεται

ως εξής:

8.15-10.00	συνηθισμένη δουλειά
10.00-10.10	δεκάλεπτο διάλειμμα
10.10-12.00	δουλειά
12.00-12.45	διακοπή για μεσημεριανό
12.45-2.20	δουλειά
2.20-2.30	δεκάλεπτο διάλειμμα
2.30-4.40	δουλειά
4.40-4.45	βραδυνή συνάντηση (<i>Yukai</i>)
4.45-5.00	μεγάλο διάλειμμα
5.00-6.00 ή 7.00	υπερωρία (ανάλογα με την επιχείρηση)

Στη βραδυνή συνάντηση τραγουδούν πάλι ένα τραγούδι της εταιρίας και μετά ο ομαδάρχης τους πληροφορεί για τις συνθήκες της επιχείρησης, τους αυριανούς στόχους κ.λ.π.

Στην Ματσουσίτα υπάρχουν επίσης κύκλοι ελέγχου ποιότητας (*Q.C.*). Κάθε ομάδα (*han*) είναι ταυτόχρονα και ένας κύκλος. Οι *Q.C.* μπήκαν σε χιλιάδες επιχειρήσεις από το 1960. Οι εργάτες προτρέπονται να οργανωθούν "εθελοντικά" σ' αυτούς, με σκοπό να βελτιώσουν ή να λύσουν προβλήματα που εμφανίζονται στην καθημερινή δουλειά τους. Οι *Q.C.* εγκωμιάζονται και θεωρούνται το κλειδί της γαπωνέζικης διοίκησης επιχειρήσεων από τους ξένους οικονομολόγους. Για μας όμως τους εργάτες της βάσης, είναι φανερό ότι έτσι στραγγαλίζουμε τους εαυτούς μας.

Στην Ματσουσίτα συνάντηση των κύκλων γίνεται μια φορά τη βδομάδα, για 30 λεπτά περίπου μετά τη δουλειά, για να συζητηθεί πώς θα προωθηθεί η αποδοτικότητα και πώς θα εξαλειφθούν οι ανεπάρκειες. Ο κύκλος είναι "εθελοντικός", άρα οι συμμετέχοντες δεν πληρώνονται για την απασχόλησή τους στους *Q.C.* Μια φορά το μήνα το πρωί σ' ολόκληρο το εργοστάσιο γίνεται η συνάντηση όπου ανταμείβονται οι εισηγήσεις των εργαζομένων. Κάτω από το σύνθημα "σκέψου για την εργασία σου, ανάπτυξε την προσωπικότητά σου και βοήθησε μας να βελτιώσουμε την επιχείρηση" όλοι οι εργαζόμενοι υποχ-